

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Редация, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 5
ул. Ліндого. — Експедиція
місцева в Агенції Соколовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Москвофільські крутіїства і баламутства.

(Дальше).

III.

Безприкладне крутіїство а zarazом безмежне нещуче виявив О. А. Мончаловський в своїх поглядах про Котляревського і його значінє для українсько-русского народу. Він впевняє, що «мы, австрійські и буковинські малороссы, можемъ и будемъ праздновать годовщину появления «Энеиды» Котляревскаго (мимо сеї заяви москвофіли не лише не святкували, але ще й насміювали ся з ювілею Котляревського. Ред.), но мы не вправѣ считать 1798 годъ началомъ нашего національнаго возрожденія, такъ какъ у насъ до 50-ти годовъ никто не зналъ о существованіи «Энеиды», значить, на наше національное возрожденіе она не произвела никакого влѣянія» (стор. 31). По его думіи «Энеида Котляревскаго не можетъ составлять начала малорусскаго національнаго возрожденія, такъ какъ отдѣльной малорусской національности раньше совсѣмъ не было». На останку той сам Мончаловський, що на попередній стороні (31) говорив «мы — малороссы» і обіцяв їх іменем святкувати роковини виходу Енеїди Котляревського, каже на слідуєчій стороні (32), що для «сторонниковъ національнаго и литературнаго единства русскаго народа» єсть «Энеида» Котляревскаго только милое шуточное стихотвореніе, а не эпохальное событіе».

Дуже то сумно, що О. А. Мончаловський, котрий позує на москвофільського рабїна, не знає або не хоче знати того, що знає кожний гімназист з VII. кл., а іменно, що Енеїду Котляревського читав уже Яків Головацький, бувши ще учеником, отже в 30-их роках, а від Головацького дістав єї Маркіян Шашкевич і як раз Енеїда побіч інших творів українських письменників мала великий вплив на відродіння руского письменства в Галичині. Коли вже О. А. Мончаловський з москвофільського принципу не хоче черпати відомостей з гімназійних учебників або історії рускої літератури д-ра Ом. Огоновского, то нехай загляне до Пипіна «Исторіи Слав. литературы» I. т. (стр. 415), а впевнить ся о своїй невіжї. З тогож самого підручника Пипіна допевнив би ся він, що Енеїда окрім шутливої сторони має ще й поважну національну і що літературна критика знатних учених українських і московських давно вже розвіяла сей хибний погляд, начеб то Котляревський написав Енеїду для забави і розвеселення панів. На основі численних дослідів над творами Котляревського стоїть сей письменник нині в зовсім иньшій освітленю, як се було в 60-их роках, коли іменню Куліш виступив з поглядом, начеб то Котляревський своїм твором наїс велику шкоду українсько-рускій народности (хоч сей погляд опісля значно змінив).

Щоби зменшити значінє Котляревського і його творів для українсько руского письменства, О. А. Мончаловський каже, що Котляревський «писалъ и по великорусски» (32), (значить, що нібито українські его твори були собі так лише для забави і розвеселення написані і не мали поважного значіння), а «повѣсть автора Энеиды», И. П. Котляревскаго, которого украинофилы на силу возводятъ въ родоначальники украинофильства, «Панъ Халявскій», єсть однимъ изъ лучшихъ гомористическихъ рассказовъ въ общерусской литературѣ». Заперечуючи отже значінє Котляревського для українсько-рускої літератури, О. А. Мончаловський на силу хоче з Котляревського зробити письменника «общерасской литературы» і приписує єму авторство повісти «Панъ Халявскій», хоч кожний гімназист знає, що автором сеї повісти був Григорій Квітка а не Котляревський!

Для Мончаловського не може Енеїда Котляревського і з тої причини творити почину українсько-русских відродін національних, бо для него окрема народність українсько-руска не існує, о чім міг би поучити ся хочби з Костомарова «Дві рускі народности». Він навіть так далеко йде в своїх обрусительних змаганнях, що просто загарбує «Слово о Полку Игоревѣ» і иньші твори київської доби до «общерусской литературы», дарма, що такі твори, як Київська і Галицько-Волинська Літопись, Слово о Полку і иньші становлять зовсім окремий тип не схожий з московськими літературними творами а московський учений Пипін в найновішій своїй творі «Исторія русской литературы» Т. I. (1898) стор. 298 зовсім виразно каже, «что южная летопись Киевская и Волынская — относятся съ такъ къ сѣверной Суздальской, какъ Слово о полку Игоревѣ относится къ сказанію о Мамаевомъ побоищѣ».

Отсе нехай послужить доказом, якою збруєю воюють наші москвофіли, між ними і О. А. Мончаловський, рахуючи на несвідомість ширших верств рускої суспільности. В дальших статях наведемо ще иньші факти.

(Далі буде).

Допись.

З Станіславова пишуть:

Виділові Товариства жінок руских в Станіславові, відносили ся до єпископської капітули тутейшої, о прийняте Товариства жінок руских до заряду «Приютомъ» для дівчат руских, котрий на основі фундації Осостовича, має отворити ся під Зарядом єпископської Капітули. Ведене дівчат, в тім приюті, в половині реальности (ч. 15. Забологівська уліця) записаній фундатором, має повіритись закінницям! На се заявив о. мітрат Фаційевич в присутности о. Ткачуника в Рускім клубі 1. липня, що єп. капітула мусить ся три-

7

ЕЛІЗА ОРЖЕШКОВА.

Недосьпівана пісня.

(Дальше.)

— Її чоловік мав великі доходи та лишив велике майно. Говорила сама батькови, що має капіталу пятацять тисяч.

— Велике майно... — повторив Шиємський.

— Дуже велике, — притакнула Кляра — але і користаєть ся ним добре. Крім нас помагає іще кільком иньшим особам.

— Чому-би ні? Має чим ділити ся!

— Так, та се для неї велике щастє; вона не має дітий, тож не мала би ціли життя.

Він докінчив:

— А що має пятацять тисячів, велике майно, може наслідувати Пресвятійшу Панну Париску!

Опер ся рукою на вищий східець, похнюпив голову на руці, та задумав ся глибоко, аж Кляра добачила та відчула сесю задуму. Заговкла та не сміла далі говорити. Тривало се яких три хвилини, відтак Шиємський випрямував ся та дивив ся із піднесеною головою на

дзвїзди. При їхньому сьвітлі побачила Кляра, що морщина між його бровами була дуже широка. По хвилині сказав тихо:

— Падуть дзвїзди.

Вона відповіла також зниженим голосом.

— В серпні все паде багато дзвїзд.

А по хвилині докинула:

— Кажуть, що як паде зьвїзда, треба лише, заким погасне, подумати собі якесь бажанє, та воно здійснить ся... О, бачите? знова впала... І там! і там! бачите, як падуть!

Дивив ся в небо, що з нього тут та там падали іскроньки та погасали зараз в піднебєсьному сумерку. Відтак сказав тихо:

— Скажіть яке бажанє... паде їх так багато, що все таки вимовите його заким погасне яка небудь...

Мовчала. Він звернув ся до неї лицем. Сидів вже так близько, що бачила добре блиск та вираз його очий.

— Про що просили би ви падаючу зьвїзду?

Вона намагала ся відповісти спокійним голосом:

— Я є погана єгоїстка. Коли би я вірила, що зьвїзди здійснять людські бажаня, просила би я їх все: хай мій батько прийде до здоровля, хай діти учать ся добре та стають чемні.

— А для себе? — поспитав.

Здивовала ся дуже.

— Як се? Та-ж сесь просьба була би як раз сесе, про що я просила би для себе.

— Поганий єгоїзм! — замітив, — але чи справді не хотіли би ви, аби золота зьвїзда прислала вам якесь... якесь щастє, таке велике, що перемінює серце в горіючу зьвїзду, завішено високо над усім тим, що є на землі?

Вона чула, що її серце перемінюєть ся в горіючу зьвїзду, та як раз тому, що відчувала се, зажартувала собі весело:

— Коли би я вже конче мала просити про щось для себе одної, то просила би я, аби могла піти іще сього літа за місто та цілої півднини переселїла у лісі. Страх як я люблю ліс.

Відтак зараз докинула:

— А ви про що просили би найбільше?

— Я?

Пригадував ся та сказав:

— Я просив би золоту зьвїздку про віру, що є на землі добрі, чисті та вірні серця та про те, аби одно таке серце належало до мене.

Хвилину мовчав, відтак так став далі говорити:

— Просив би я її: Ясна зірко, зроби, аби я призабув темні сні, яких я мав багато...

Слухала слів та голосу. Відчувала його сум змішаний із жалом. Солодощі були від ми-

мати постанов фондацийної грамоти, котра докладно вказує хто має заряджувати маєтком записаним — хто вести в Приюті дівчата — тож о співзряді Товариства руских жінок не може бути бесіди навіть на випадок, коли би Товариство жінок узбирану суму на Інститут дівочий (до 2000 зр.) на той «Приют» подарувало. Еп. капітула з подякою прийме ті 2000 зр. на «Приют» для скоршого его введення в жите, тим більше, що Еп. капітула починила вже значні вкладки а ще великі видатки стоять перед нею. Відповідь тую відпоручників капітули прийняв Виділ жінок руских до відомости а загальні Збори Тов. руских жінок тую справу рішать.

На празник Евхаристії служив мітрат о. Фациевич Службу Божу з дияконами, капеляно-вав ему катехит гім. о. Семенів. На обході з Найсвятійшими Дарами взяла участь капітула і 14 місцевих руских священників. Ці естоли були при латинським парохіяльним костелі, при ратуши, дирекції залізниць і при катедрі. Півбаталіон піхоти з фаною і музикою, депутація офіцерів під начальством генерала Бойнебург'а, представителі урядів, міста і повіта і многчисленні вірні взяли участь в обході. Братство катедральне дуже світло виступило, пристроєне в синьо жовті шарфи. Також посправляно в сім році багато риз і приборів. На передодні посвячено 6 хоругв — справлених корпорацією міських поліцаїв руского обряду і для молодіжи. При посвяченю був і віцебурмістр міста Фідлер. Хрест братський, роботи руского бронзівника Дуткевича є ділом знаменитим. Братство катедральне під новим старшим братом Туркевичом розвинуло велику ревність. Тоже і старший сестриці, пані Цурковській належить ся велике признание.

Порядно ведені книги виказали за рік дрібних жертв на тапу 2.000, крім 700 зр. на престол Діви Марії і 250 зр. на запомаги для бідних парохіян, для товариства при парохії «Самарянн». Пожадано би було, аби заведено при парохії курс для анальфаветів, як при св. Юрі, аби більше число з книжок могло молити ся.

Крилошанський двір (Domherrohof) камениця, яку Руска Бурса будує на мешканя для 6 крилошан капітульних, вже виведена до партеру. Будова іде різко. 30 і кілька робітників працює денно; дощі троха спиняли будову. Реконструє ся тоже і уліця попід крилошанський двір, хідник широкий вже положено.

За то роботи в катедрі ідуть дуже пиняво. Очікують тут нетерпеливо закінчення провізії і обняття епархії новим Владикою.

Руско народні Товариства і ціла світська інтелігенція приготує світлий прием для него.

Митрополит о. Куїловський вже виїхав з Станіслава.

З політичного поля.

Міністер просвіти, гр. Білявдт, видав до всіх краєвих шкільних рад два розпорядження, з котрих одно дотикає матуральних іспитів, друге духовних вправ в середних школах. В матуральних комісіях мають на будуче засідати з правом голосованя не лише члени дотеперішньої іспитуючої комісії з директором і інспектором, але і катихити і професори філософії. Ціла ся комісія має судити о зрілості абитуриента. На вправи духовні велить міністер просвіти раз в рік з'ужити три по собі слідуочі дні, а то вольний від науки день директора враз з неділею або святаом і днем сповіди (приміром: суботу перед цвітною неділею, неділю цвітну і понеділок великого тижня).

«Es hapert». Розлазить ся німецька солідарність лівиці — таке сказав на днях націонал-посол Праде в своїм органі. Познакою несолідарности є нерішуче становище, яке по его думці займають посеред лівиці поступові німецькі послі. Праде називає їх шляфмідцями, шлендрияном та збутвілим шматом, котре треба чим скорше кинути in die Rumpelkammer.

Про розрухи в Іспанії наспіли подрібніші вісти, з котрих показує ся, що соціальна демократія враз з карлістами не дармує. В Сарагосі стріляно на губернатора і зранено его. Генерал Борбон боронив ся перед нападниками саблею і револьвером. Товпа кидалась на склепи, уряди, каварні та гостиниці. Вечером облиті двері монастира Єзуїтів нафтою і підпалено. По уліцях здвигнено барикади. Демонстранти кричали viva la republica! Правительство завело стан облоги. — В Валенсії поставлено також барикади. Товпа з чорною хоругвою на переді нищила склепи і фабрики. Тисячі шиб побито, поввертано трамваєві вози, на жандармів і жовнірів кидано камінєм, військо мусіло ужити орудя. Подібно діялось в Севілі і Гранаді. Скільки убитих та ранених, годі дізнати ся, позаяк правительство цензурує всякі телеграми, що ідуть за границю. В Бадальоні (коло Барцельони) вдерлась товпа до міскої радниці і стрілами з револьверів убила шістьох радників, а 9 зранила.

Цісар німецький почтив своєю присутностию ново заснований клуб регати в Любеці. В бесіді до членів клубу замітив цісар, що «будучину Німеччини треба шукати на морях».

З Преторії надійшли вісти, що президент Трансвалю Крігер предложив парламентови закон, користний для Йітляндерів. Закон признає горожанство тим Йітляндерам, що від 7 літ

поселили ся в Трансвалю і натуралізували ся. Сподіють ся, що Англія вдоволить ся сим уступством.

В Італії успокоїлось, але аж по закриттю сесії парламентарної на дні 30. червня. Послідні сумні пригоди в посольській палаті підкопали однакж дуже повагу парламенту. Рівнож і в Бельгії спокійно від кількох днів. Здає ся, що кабінет уступить, а новий кабінет стягне виборчу реформу. Лише на провінції демонструють ще соціальні демократи, а в світовій копальни камінного угля в Монс почато нині генеральний штрейк.

Новинки.

— Концерт Товариства імени Ів. Котляревского. Товариство імени Котляревского, що завязало ся недавно, проявляє свою живу діяльність. І так дало оно в понеділок 3. с. м. концерт, в склад якого входили хоріві продукції «Львівського Бояна» та одноактова штука Івана Франка «Майстер Чирняк». Одна, як і друга часть випала дуже добре. Що до самої штуки скажемо ось що: Автор змалював в ній боротьбу дрібного ремесла з капіталом, себто фабричною роботою, в якій дрібне ремесло упадає на користь фабрик. Крім сего дуже ярко виступає тут друга справа: Боротьба заскоружлих поглядів (необмежена власть батька над сином) із поступовими, в якій поступ відносить побіду. Майстер Чирняк, тип батька тирана, паде в борбі зі своїм сином, а его упадок сумніший іще тому, що той син поборює его як батька, а враз і яко горожанина, шевского майстра. Син, співвластитель фабрики, перетягає на свій бік всіх давних товаришів батька. Навіть рідна жінка покидає Чирняка, переходить жити до сина. Лишається ся сам Чирняк з малим хлопчиком. Ціла штука кінчить ся словами Чирняка до хлопця в яких проявляють ся зневіра: Сину, я старий, ти малий, як ми дамо собі раду!

Що до самої гри, то скажемо, що була «аматорська». Одинока жіноча роля була дуже добре заступлена паненою Гнатюковою. Ціла її хитба була, що виглядала за молодю на 56 літню жінку. З музичи грали дуже добре п. Хандерис, майстер Чирняк — і челядник-соціаліст п. Осип Шухевич. Але як то аматори! Хлопець замітав хату, челядник хотів ему звернути увагу аби не порошив, однак забув ся і сказав в голос: «Ти, не роби порошу на сцені!» — Річ діє ся в будучині, мимо сього лист Чирняка був датований: Відень I.VIII. 1899. Зрештою всьо було як слід. Коли-ж зважимо, що вчерашнє представлєнє побільшило касу товариство імени Котляревского на яких 100 зл., мусімо бути лише вдячні аматорам, що підняли ся такої трудної задачі і виконали її дуже удатно. Що до хороших продукцій, то скажемо ось що: Перший хор «Обжинки» Ф. Колесси самою композицією як і виконанєм подобали ся дуже публіці. Хто знає однак, чи не булоби вражінє іще ліпше, як би дівчата вийшли із серпами на сцену. Тільки що до формального боку. Та ще чи не ліпше булоби співати наперед поважні обжинкові пісні, а відтак коломийки, що мають

лого голосу, сум від значіння слів, що були для неї немов незрозуміла, але темна глибін.

Він встав та відізвав ся вже спокійно:

— Може погуляємо по городі...

Послухала. Встала та пішла в напрямі бозової альтанки по зрошеній траві, між двома рядами корчів агресту.

— Просили би падаючу зьвізду про здоров'я батька... Він не почувавсь ся цілком здоровий?

— О, так! Його здоров'я дуже слабе... від давна...

— Що-ж є вашому батькови?

— Щось у грудях...

— То сумно; лічить ся, правда?

— Лічив ся перед кількома роками, але тепер вже ніколи не кличе лікаря. Ліки коштують дорого та не помагають багато, бачить ся по причині бюрової праці тяжкої та обезсилуючої. Ціла річ лежить в сьому, аби тримав ся приписаної гігієни. Мусить рано лягати спати, пити молоко, їсти як найбільше овочів.

Пшиемський замітив:

— Се останнє можна найлекше робити. Мешкаєте в доволі великому городі, під боком маєте другий іще більший... В городі князя є дуже добрі овочі.

Кляра усміхнулася ся в сумерку. Який це він дивний! Що се має одно до одного, що її батько потрібує для здоров'я овочів, та що в городі князя є їх багато? Поміж двома сими річами нема найменшої звязи.

Він мовчав та дивив ся на неї, немов би чогось вижидав. Відтак став говорити байдужно, як би щось оповідав.

— Нині як раз оглядали ми враз із князем брекварню, ананасарню, інспекти — і є там багато ріжних... добрих річий, що князь казав міні, аби я посилав їх паньству Перківским та в загалі своїм знакомим, коли їх тут маю яких...

Знова перестав говорити, та дивив ся на неї.

Вона замітила:

— Князь мусить бути дуже чемний.

І зараз показала в сторону палати.

— Як гарно тепер виглядає палата із освіченими вікнами! Знаєте? Коли я нині перший раз вечір глянула в сесю сторону, сесі вікна видала ся міні зьвіздами, що миркотять поміж деревами.

Стояли при штахетах, зараз коло альтанки. В тихому повітрі зашуміли наперед легонько дерева, а відтак, немов у відповідь сьому акордови природи, залунали звуки музики. Плили вони від палати ізза освітлених вікон та зараз замовкли. Хтось взяв кілька акордів на фортеп'яні, та зараз таки перестав грати.

— Що се? Хтось грає в палаті? — прошептала Кляра.

Пшиемський відповів:

— Се він. Він дуже любить музику, тому граємо часто оба разом.

— Ви граєте також?

— Граю на віолінчелі, він супроводить міні на фортеп'яні, або на відворіт. Ви любите музику?...

В палаті знова залунали акорди та тепер вже тривали довше, та зливали ся зі слабим шумом дерев. І сей шум утих, а фортеп'янові акорди іще співали.

Кляра відповіла шентом:

— Не можу ніколи слухати музики без якогось зворушєня.

— Часто слухаєте її?

— Від смерти мами, що грала вечерами батькови, чула я музику у знайомих двічі, або тричі...

Пшиемський здивував ся.

— Чи-ж се можливе! За чотири роки чути музику двічі, або тричі. Як ви можете жити без музики?...

Відповіла з усмішкою:

— Чи-ж се велика річ, що не маю сеї приємности?...

— Так, правда; — притакнув — чиж се така важна річ не мати в житю приємности... особливо в такому віці...

— Так я виросла вже давно...

Глянув на небо.

— Чи зорі падуть іще?

(Далі буде).

бути немов забавною частиною обжинок? Та се вже річ автора.

За те другий хор «Веснянки» М. Лисенка, хоч показав велику техніку нашого Бояна і щирі працю дрігента та сьпіваків коло виконання сього хору, прогрішив ся самою композицією. Се молодецький твір Лисенка в яким на жаль музик, що не в сьпівом, не зумів затримати міри в тонації. Сопраністки мусіли перейти тяжку пробу відсьпівання високих тонів — так що ж! Повело ся се їм менше щасливо. Слухачі мали нагоду пересвідчитися, що соловіє живуть лише в піснях українських сьпіваків...

— **Засіданє Виділу Руского товариства педагогічного**, відбудеть ся в суботу дня 8. липня о годині 6. де звичайно.

— **Інтернат в Сокалі.** Комітет интернату оголошує конкурс на 80 місць вільних для кандидатів ц. к. семінарії учит. в Сокалі. Комітет приймає учеників убогих що відзначають ся пильністю і добрим поведенем і то на курс пригатовлюючий за місячною оплатою в квоті 5 зр., на I. II. III. і IV. рік без доплати, лиш за відступленем побраної стипендії педагогічної. Крім того випні всі нововступуючі зложити одноразово 5 зр. на прибори наукові. Інтернати одержать цілковите утриманє, крім одежи, книжки шкільні, о скільки їх стане і старанний нагляд. — Поданє о прийнятє треба вносити на руки дирекції ц. к. семінарії учит. в Сокалі, найдалше до 25. липня с. р., і долучити: 1. метрику хресту в доказ укінченого 14. року життя; 2. сьвідцтво шкільне з укінченої що найменше VI. класи народної, або II. гімназійної, згідно реальної, евентуально з курсів семінарії учит.; 3. сьвідцтво моральности, в разі перерви в шкільній науці; 4. сьвідцтво здоровля, виставлене ц. к. повітовим лікарем; 5. сьвідцтво убожества. — Ученики прийняті до інтернату мають заосмотрити ся в потрібну одіж, біле, постіль (з вишкою сінника), а також ложку, ніж і вилики.

— **Курателі.** Віденські часописи подають до відомости оновіщенє місько-делегованого суду середмістя у Відні про наложене курателі на гр. Марию Півінську, жінку міністеріального радника, брата галицького намістника, по причині марнотратства. Куратором її установлено екс-міністра д-ра Білинського. Нинішня гр. Півінська звертала вже в 15 році ж. та увагу всіх на себе. В 18 році життя звінчала ся з Станіславом Півінським, і замешкала у Відні. Коли однак чоловік не звертав на неї великої уваги, пані Півінська стала бувати в різних товариствах та видавати великі гроші. В кінці зачала робити довги аж чоловік мусів зажадати, аби її суд взяв під курателю. Тепер мешкає вона з тринадцятьлітньою донькою в віллі на Верінг.

— **Ластівки вигибають.** Наукова часопись La Nature доказує, що ластівки і інші птаці вигибають насікомих вигибають у Франції. В Парижі і північно-східній Франції не ма вже ластівок. В деяких місцях причини сеї появи є локальні, а в інших ластівки погибають від моди і кухні. За приміром Альжіру і Тунісу також у Франції ловлено ластівка в сільця і вироблювано з них паштети, або уживано яко сурогат до т. зв. паштетів з жайворонків. Около 1880 р. взяла ся до нищення ластівок — мода, котра міліони сих позиточних сотворів осаджувала на жіночих капелюхах. Так прим. від січня 1895 до цвітня 1896 на стацию залізничу Hendaye прибуло 149 пак, що містили 11.000 кілограмів випханих а радше випатрошених ластівок. Шкірка з уніренем одної ластівки може важити п'ять грамів, отже на 11.000 кілограмів ваги пішло звичайно два міліони ластівок. А се дати лише в однім случаю!

— **Можливо, що виграє справу.** В Брукселі появилася недавно брошура звернена проти тамошнього театрови «de la Monnaie», в якій безименний автор грозить навіть процесом про відшкодованє за страчений вечір, а то по причині притемнення сьвітла в салі на представленю вагнерівського «Rheingold». Купив собі від білетера лібретто опери, не міг однак читати его, бо в салі було темно. Із сьм оригінальним добродієм тримає руку богато інших осіб, що рішили ся приносити на представленє ручні ліхтарні.

— **Реформу дитинячих візків,** дуже важну під гігієнічним зглядом, перевів якийсь фабрикант в той спосіб, що вводив в них припинану залізну сітку яко матрац. Сей візок заступає коликску та усуває потребу перинок та подушок, які доволі тяжко можна пересушувати. Металева сітка, яку можна вишмигати в кожній хвилі та вичистити, унеможливає множенє ся блощів. В літі на проходах сеся металева сітка є корисна з того згледу, що не парить.

— **Варварство.** З Вільмінгтоні в північній Америці була тамошня публіка сьвідком практикованю там від довшого часу екзекуції, що пахне дуже варварством. Виноватих мужчин, жінок та дітей привязують голих до стовпа, та кат мордує їх батогами. Для місцевого пролетаріяту є се рід представлення так щось, як для Іспанців борба биків. Виноватих карано за

дрібні провини, як ось за крадіж проживи, за що після законів належить ся їм кара 10—14 днів арешту. Та они дістали по 15—50 бучків сплетених зі шкіри слоня батогами. Один із засуджених був підчас битя такий спокійний, що ані один его мускул не затремтів, але коли его відвзяно від стовпа по скінченню кари, кинув ся на ката та був би із ним розправив ся, як би не помічники, що зловили назад до тюрми. Інший перед виміром кари кинув ся катови до ніг, та став его просити, аби не був дуже сильно. Коли однак тяжко побитого привезено до тюрми, сконав на порозі. Але були і такі, що при кождому ударі робили дивовижні рухи, та бавили сьм публику. Про одного з таких оповідає кат, що се старий его клієнт, якого карав вже зі двайцять разів. Був се якийсь муляр, що привик вже здаєть ся від дитини до такої кари. По вимірі кари відвозять всіх караних до тюрми, де сидять аж погоять ся їм рани.

— **Дрібні вісті.** Казимир гр. Бадені і пані маршалкова Станіслава гр. Баденіова виїхали в суботу вечір на вінчанє доньки гр. Станіслава Баденіова з Браниць. — У Львові лучило ся кілька випадків скаженини між псами; магістрат видав в тій справі острі зарядження. — В Новім Санчі найшла поліція гниючого трупа дитини на стриху директора місцевого шпиталю Чаплинського і зарядила слідство.

Телеграми.

Відень, 4. липня. Цісар відїхав вчера до Ішлю на літній побут. Гр. Тун виїхав до Пешту і 3. липня конферовав з Сельом. Предметом конференції була формальна сторона угоди. По ухваленю угоди в угорській соймі цісар рівночасно з саккискою уповномочить гр. Туна до одобрєня угоди на основі §. 14-го. Гр. Тун верне до Відня 4. липня рано.

Пешт, 4. липня. На вчерашнім засіданю сойму стояла банкова і валютна справа. Опозиція промовляла за організацією окремого угорського банку від 1. січня 1900 р. (Якими капіталами? — не сказано. Прим. Ред.). Нині продовжує ся дебата.

Париж, 4. липня. Оборонці Драйфуса (Деманж і Ляборі) навістили вчера свого клієнта. Драйфус вперше довідусь про заходи, які в послідних двох роках предиринято у Франції в его обороні. Деяких справ, як ув'язнення Пікарта і смерті Генріого він просто не розуміє.

Рим, 4. липня. Суд потягнув до відвічальности тих чотирох послів, що на засіданю парламенту 30. червня розбили урни до голосованя.

Брукселя, 4. липня. Сторонництва лівіці домагають ся стягненя виборчої реформи, розв'язаня парламенту і плебісциту в справі виборчого закону. Independance доносить, що правительство на певно змінить проєкт виборчого закону.

Петербург, 4. липня. Цар не прийняв депутації, зложеної з французького сенатора Трапіє і 7. професорів європейських університетів, котра то депутація хотіла вручити цареві пропамятне письмо в фінляндській справі.

Малий Фейлетон.

(Вже ксєндз, не піп; нащо Полякам учитись по руски? „бїда навчить попяти“; як виглядав би руский плуг; нема лиха, щоби на добре не вийшло.

От я собі на селі — як добрий патріот руский — нічого не роблю, лиш читаю часописи та на вус мотаю, дарма, що вуса в мене «нітуті» — як каже мій сусід, також без вусів, бо ми оба «ксєндзи». Ксєндзи — бігме «ксєндзи» — маю се чорне на білім і то аж від п. Сеферовича, котрий відповідаючи на моє зажалєне на почтові непорядки відповів мені по руски і рускими буквами правописю в декотрих словах фонетичною, а троха твердо-етимольогічною, — дав своїй відповіді адресу: До Преподобного ксєндза і т. д. Ну, нехай Его Експелєнції гарбуз — за таку русину! Але мені таки се підлєщує, що прецїнь наші центральні власти якось того «ксєндза» шанують і дають ему троха європейський титул, бо наші провінціональні власти от хочби моя «почтарка», або секретар видзєловий бувають менше чемні, бо они мене ніколи инакше не величають, лиш «попом», а коли їх «бленкитна» кров в ліпший вправить ся рух, то таки просто «москалем».

Однак всьо то якось не мотє ся на мій голений вус, а лиш тота петиция руского педа-

гогічного товариства до міністерства просьвіти! До чого то укладати такі петиції? На що силоміць тягнути наших сердечних другів до науки рускої мови?! Хиба на те, щоби колись і тих кілька катедр та посад, які доси виключно Русини займають — віддати в руки приятелів?! Хибаж малаб «Просьвіта» таку хрію в соймі, якби п. Целецький не умів по руски читати?! Добре, що сей пан «благородний» та і з «чистої» прихильности до «рускего людку» відступив від свого внесєня — а колиб він був менше благородний, то... то... мислите, що тих три тисячі не пішло би на Вавель або до Цєшина?! А тоді що? Чи «Просьвіта» удержала би ся, та «Свобода» могла би в своїх стовпцях поміщати справозданя п. Короля?!

Властиво не розумію, що п. Барвінському так дуже залежить на тім, щоби урядники себто будуче ц. к. покоління так конечно навчили ся по руски? Ані мені в голові, що п. Галецькі не вмів по руски. А щоби вмів — на се не треба школи, ні курсів, в нас єсть приповідка: навчить біда попяти. Ось і ціла штука, щоби навіть такі мазуркевичі навчили ся по руски. Лиш біда, що наші попи мало роблять тої біди, тай і власти не навчили ся ще «попивати», бо попівські письма ідуть і далше до всіх властей в «уржендовій» мові. От н. пр. отець Е. Ч. в повіті Т. ще не вмів варити руского письма, хоч він і не холмчак. Але се не лиш духовні сему винні! Наші адвокати тнуть далше «суплїки» по польски, і т. д. А що було би, якби так що день до суду вплинуло 20 суплїк по руски? Чи про се має голова боліти Русинів? Побачили би ми, що би з того вийшло, колиб ми були... Русинами. Тоді курсів не потребували би жадати — ми, а хтось другий, в чий інтересі лежало би, позбути ся пліків exhibit-ів.

Ну, але ми собі часом наївні — а часом сьмішні, та вмїємо на других кричати, або на перекир доскулити друг другу. Ми, вибачте, як пси жеремось між собою, і то на кождім ступні. Якби так зійшло ся двох Русинів купувати щонебудь спільного, от хочби плуг: думаєте, що купили би? Один хотів би зі шлапою, а другий просте «рухало ческе» — а прийшов би який радикал, та велів би конечно додати чересло або підскибовця: ему конечно треба би вибачте якого «рила»...

Висока ц. к. Рада шкільна краєва, хоч і яка она там, а прецїнь мудро зробила, що зробила науку язика руского згледно обовязковою, а загальний поступ з курсу не буде впливати на стєпень промоційний. Ось такий случаї зайшов в одній школі у Львові: був професором рускої мови др. Ст.; сей ревно займав ся і молодежю і наукою рускою, і довів до сего, що студенти-Русини за грїх собі уважали опустити годину рускої мови, хоч она і надобовязкова. Тимчасом на слїдуючий рік прийшов другий професор, також доктір, а імя ему Л.! Сей зробив по руски! Згуртував учеників цілої школи на купу, і жадав від учеників найвищих клєс, щоби уважали враз з школярами найнижших клєс, як тоті... гикають і акцентують. Даремно представляли абітуриєнти нану Дрови, що се для них не наука, а страта часу, що їм належить ся щось більше, іменно наука літератури, так як було за попередного професора. Тоті представлення поскуткували о стілько, що пан Др. влупив ученикам найвищих клєс на перший курс «двійку» і клєсу сьо вписав їм в сьвідцтво, — дарма що мали від попередного професора загальну ноту «відлично». Студенти громадно вирекли ся дальшої науки рідної мови. Але недовго — і пана д-ра Л. мусів заступити инший учитель.

Ось — нема нічо злого, щоби на добре не вийшло. Нехайби загальний поступ з рускої мови впливав на промоцію, вже були би на тім поли «небішки»: і школярів були би навіть не припустили до іспиту матурального — а Бог знає, колиб они могли вступити до висших закладів наукових. А так — завдяки Соймови і Раді шкільній — сего року 5 реалїстів переходить на техніку — проти руских інтенцій руского доктора від руского язика.

Комар.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд			Поїзд		
посп.	особ.	до Львова	посп.	особ.	зі Львова
приходить о годині			відходить о годині		
6:10	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
6:50	з	Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
7:10	з	Зимної-води	6:30	до	Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
7:40	з	Янона	8:45	до	Кракова (Відня, Варшави), Стружа
7:55	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:10	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
7:44	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:25	до	Янона
8:05	з	на дв. головний	9:35	до	Підволочиск, Бродів, Гусятинна дв. Підз.
8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:53	до	Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
1:30	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	10:10	до	Янона від 1. липня до 15. вересня вкл.
11:15	з	Ярослава і Любачова	12:50	до	Брухович тільки в неділі і свята
1:50	з	Іцкан, Чернівців і Станиславова	2:15	до	Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
1:01	з	Янона	9:45	до	Іцкан (Ясс, Букарешту)
1:40	з	Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	3:05	до	Кракова (Відня) Хабівки ч. Рипів
2:20	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:15	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	з	на дв. голов.	3:20	до	Янона від 1. мая до 30. вересня вкл.
5:55	з	Сокаля, Белзця і Любачова	3:26	до	Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
			5:25	до	Брухович
			5:25	до	Ярослава
Ніч			Ніч		
8:45	з	Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до	Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави
6:20	з	Іцкан, Сучави	6:40	до	Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
	з	Янона від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до	Янона від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
7:58	з	Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
8:15	з	Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:10	до	Сокаля і Рави рускої
8:14	з	Янона тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:20	до	Тернополя дворець головний
9:21	з	Кракова (Відня, Берліна), Янона, Пешту	7:42	до	Янона від 1. жовтня до 30. мая 1900
9:55	з	Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	7:47	до	Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
10:10	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	8:35	до	Кракова (Відня, Варшави), Янона
10:08	з	на дв. голов.	9:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
10:25	з	Лавочного (Пешту) Хирова	11:32	до	Кракова (Відня, Берліна)
10:30	з	Скольного, Калуша	4:10	до	Брухович від 7. мая до 10. вересня
12:10	з	Підволочиск на дворець Підзамче	5:50	до	
3:05	з	на дворець головний			
3:30	з	Кракова (Відня), Самбора, Янона			
2:16	з				

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізничн. держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Рік засновання 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Пресв. Митроп. і Пресв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські звари, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносьть:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	206.880 зр. 57 кр.
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрочентованя від членів і третих осіб по 4 1/2 % до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрочентовані по 4%. Уділ членський виносьть 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилах почт. в ціні по: зр. 9:20, 10:20, 10:70, 11:20, а спеціальність по 12:20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3:70, 4:10, 4:90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. На поchtову оплату 5 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5 актах з другої половини XVI віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 55 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5 актах з міського побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уважливостє артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

Хорі на легкі

одержать завсїгди певну поміч або пільгу по ужитю мого «Мальтолю», який я винайшов. Кашель, хрипка, астма, флегма, катар легких і гортанки, дерте в горлі і п. устияють по кількох днях.

Сотки уживають сего средства з найліпшим успіхом, як про се свідчать свідтлі подяки, що надходять кожного дня. Мальтоль не є якимсь тайним средством, але препаратом, втвореним після мого власного способу з екстр. мальт. комп., а продажу сего средства дозволено поліційно і часто поручають его лікарі.

Ціна 3 пущок м. 4,90, 6 пущок м. 9,00, 12 пущок м. 16,00 за гроші або післяплатою.

Фляшка на пробу мар. 2,10.

Wilhelm Bieber Fabrikant des Maltol Königsberg i. Pr.

Гімназист

з VII. клясою

прийме на час вакацій лекцію на селі.

Зголошеня з услівями на адр. «М. Л., Львів, post. rest. головна почта».